

Num. 4

Barcelona 24 de Juny de 1899

10 cents.

Pèl & Ploma

Ayuntamiento de Madrid

Joan

Que n'hi han de Joans a Catalunya! I fóra d'aquí també, fins a Anglaterra, on sembla que s'ho diu tot-hom. Al menes s'ho diu el ser abstracte que simbolisa l'pais: *John Bull*. I és un nom més bonic que tots aquells que les noveles posen de moda durant déu anys. Vés qui podria dur amb el cap alt el nom d'Edgar i tots aquells que han fet populars els romansos i les tipografies d'hostal. És un nom curt, clar, practic, bonic, senzill, armoniós i de gloriós patró, tot en una peça. Quin paper tant simbolic ne fa en les histories santes el que fou el Precursor! I per quants genis de cap d'ala no ha sigut estudiat i celebrat, desde Lleonard de Vinci a Puvis de Chavannes i del Donatello an en Rodin! Quines estranyeses tant hermoses no hi ha en les seves llegendes! Quin conjunt de tradicions sembrades encara per les terres menos idealistes! Quines misterioses evocacions no s desperten al parlar solament de la nit de Sant Joan! Per això, si una floreta no fa estiu, ens perdonaran els que s miren el PEL & PLOMA el tribut que paguem, a la nostra manera, a la festa més poetica de l'any.

En Casas ha posat el brotet d'alfabrega d'aquesta nit en boca d'una careta d'aquelles que ell sap fer, valdament no sigui de *chula*. També regirant dibuixos n'ha trobat un am la foguera que requereix l'aparato del dia, girant al voltant de les flamarades un anell de petits festejant aquella antiga imatge del Sol. Per això, jo, que no hi tinc gens de tirada, miraré de recordar coses de verbena, quines il·lusions ens distreguin de les coses del dia. Per avui les coses del dia és una nit, i és nit de gran verbena.

La nit de Sant Joan

Si Nadal és la festassa de totes les llars i Pasqua la diada a la llum d'un Sol encara jove, el vespre de Sant Joan és la gran festa de nit. En les demés verbenes la gent huida ja és fóra, o s'amaga pera que tot-hom s'ho cregui; els *inamovibles* no les segueixen tant, i la de Sant Joan, com que pega primer, pega més fort.

En aquesta nit, quasi sempre serena (i que enguany tindrà una hora o altra l'atractiu de la Lluna en tot el seu ple), esclaten poderosament les virtuts de l'Estiu. La pobra gent, amarada per les primerenques xafegors, respira *desafegant-se* i fresc halé de la marinada; les cares am bigotet de pressec rumbejen pels passeigs am recargolaments de nen que ja fa l'home. Les noies que per Corpus no tenien vestit clar pera estrenar, llueixen en la verbena i de l'any passat replanxat i disfreçat amb aquella traça que fa que les fades siguin dónes; i moltes que a la llum del dia passarien davant dels cors silenciosos, algun ne fan glatir, mig esborrades per aquella suau claror de nit, que sembla portar la celistia del vespre fins a la del matí. Això és ara la nit de Sant Joan, amb un espetec de musicota que talla les empentes i els xiu-xius de rialles; am l'esvalot de la quitxalla rebuscant l'últim troç de fusta pera revifar una foguera esllanguida; am l'empenta d'un pilot de jovenets que van a colles pera gosar fer l'home, perquè cap d'ells ho és encara; amb el trist solc que

hores i hores entreobre en mig de la gentada una pobra mare am filles casadores que no troben aquella *mitja taronja* tant buscada, per més que siga agre; am les families que verbenen tots plegats, portant paquets d'alfabregues, testos, coques, ventalls, bunyols, trompetes i tot lo que s ven aquella nit, no perquè valgui res, sinó perquè la gent té ganes de comprar i fer esvalot. Però, per sobre tanta munió d'homes, dónes i criatures, xuclant *horchata* a la llum dels arcs, o anant amunt i avall amb els tranvies, per sobre aquelles empentes tant modernes, aprofitant-se quasi per res dels ultims progressos materials, hi planeja feixuga, aclaparant-los, l'hermosa intranquillitat de coses passades, donant a la nit de Sant Joan aquell regust tant fort de lo que fa sigles es descreu, però que s tem en els reconcs no regirats dels pobres caps humans. És la nit en que s creu més en bruixes, fades i sortilegis, i es també la nit en que s cull més tendresa de cors, per més que l'endemà s llencin altra vegada a les coses que fan viure a ran de terra. És la nit de l'any que ns distreu de les cabories de la vida, llencant-nos als records esmortuïts però fidelment adorats, i deixant per una vegada tant sols aquell goig de poesia que tant bé simbolisa la pobra alfabrega, que, am tot i ésser una trista herbeta, encisa l'aire am ses penetrants olors d'estiu que esclata.

La verbena d'enguany

La redacció, *en pes*, del PEL & PLOMA sen aïra per aquests mons de Déu, durant uns quants numeros. Com que és una redacció caragol, que allí on sigui un hi són tots, el numero l'escruiu desde París, desde Londres o desde Reus, segons on vagi a badar un servidor de vostès. Per xò començo dient la *verbena d'enguany*, perquè tot el numero és de verbena, i la del dia que surti i numero la passaré no podent dormir en un tren que corri força. Amb el mareig dels sotraes, xiulets i encreuaments de trens, pensaré am lo que m'hi deixat perdre passant la verbena fóra de Barcelona! Aquelles funcions que les empreses anuncien am molt bona fe com monstruoses; aquell ramblejar amunt i avall en busca de bones i males ventures; aquells *siutts* dels coets d'aficionat; aquella resplendor de les fogueres higieniques; i, sobre tot, l'agradable olor d'oli de machines que escampen els bunyols i que recreen la gorja com llavors de platanó. Lo que m deixo perdre!!! Vés, ara anar-sen!!! Sort d'aquell brotet d'alfabrega que m varen dar l'any passat, que entre ell i l'insomni omplirà l vagó de verbenes deliciosament imaginaries!

Quan jo era molt menut

va caure sobre Barcelona una gran malura que buidava les cases i omplia ls cementiris. Els pares ens van dur a una ciutat molt ronega, on sembla que tot l'any sigui la nit de Sant Joan. Els carrers, molts d'ells pugen enlaire com pera anar al pla on criden les bruixes, i moltes de les dónes que viuen en casots de pedres abonyegades, semblen bruixes de dia, de nit i molt més quan Sant Joan s'acosta. Una d'elles, que era parenta o cone-

guda de la minyona que no ns tenia compte, sabia remeis pera tots els mals, menos pera una coixera que la feia espurnejar de dolor i que am la crossa que gastava contribuïa molt al renom de bruixa que era l seu orgull i mala sort. Apròp de la Sant Joan, explicà cent misteris a la pobra ninera nostra, i jo, com menut destinat al futur dupte, m'ho escoltava tot fent veure que plovia; però, per lo que pugués esser, vaig procurar-me un ou del dia, de gallina rossa, de tres anys, tant bon punt va arribar l'esperat dia de Sant Joan. Les penes van esser pera poder estar despert i tenir llum quan caiguessin les dotze del castell; la febre de lo desconegut va tenir-me despert, i a la primera batallada queia i rovell, a plom, dintre del got ple d'aigua de pluja. El sortilegi va sortir-me magistral: a dalt de l'aigua, uns filets de rovell am sarrell de clara formaven com un pont, donant una bonica mitja volta de vora a vora del vidre; de dalt, queien fins al fons uns paquets de brins transparents, que m feren rumiar inútilment, fins que la sòn va aclaparar mon enfebrosit cap de nen petit.

Més tard he cregut que l'auguri fou encertat, tan si representava un embolic de cordes com un arc que n tingués moltes.

Les filles del Rei Herodes

Es una tradició corrent en les costes de Mig-dia. Molts deuen saber-la, però jo no l'havia mai sentida, fins un dia de Juny que m trobava per les roques de Garraf pintant aquell pedruscam.

Era la vigília de Sant Joan i queia una soleiada sense pietat. Com les aigües que han de venir d'allí encara eren al mar, no sabia cap font ni portava res pera beure i em moria materialment de sed. Vaig anar cap al camí, i de lluny vaig veure un pagès que feia la mitja hora, bebent d'una bota encara ben plena. Vaig acostar-me, i al preguntar-li si m volia deixar provar del seu vi, me va fer un gesto amb el braç, com un home que està ocupat en un pensament transcendental o en uns comptes complicats i que no vol esser distret. Pensava que era un beneit, quan molt amable va dir-me als pocs moments: «Dispenseu; però les sentia, i avui és dia assenyalat». «Les sentieu? Qui?» «Home, les filles del rei Herodes, que van ballant pel món». I havent dit una cosa tant estranya, me va allargar el vi, com si cada dia n passessin de filles de rei ballant. En la meua penetració va quedar com beneit i mig, i vaig anar-men al poble pensant en les estranyes visions dels que menos se cuiden de l'esperit.

A l'entrar a la vila va ajuntar-sem el metge i li vaig dir la caboria del beneit. «De beneit n'és un xic,—va contestar-me,—però les filles del rei Herodes les han sentides molta gent i sembla que l seu esperit vaga pel món desde la malifeta d'Herodes, i com més s'acosta la Sant Joan més se senten, allunyant-se després cap a altres castics més horribles».

Que m'hauria agradat esser al cap del beneit, sentir a l'ombra dels espedats de Garraf les filles del rei Herodes, cantant misteriosament invisibles i sols sentides per aquell quin pobre

esperit devia tenir un recó tant enlairat que ni sen extremia de goig. Pels demès detalls de l'hermosa historia, els que ls vulgui saber, que vagi a la Cova Ferrosa la nit de Sant Joan, o que busqui l beneit, que, sentint-les ell, quasi me les va fer veure.

El cartell de «Pèl & Ploma»

S'ha enviat el cartell a tots els subscriptors de fóra Barcelona i s'ha començat a distribuir als d'aquí, per rigorós ordre alfabetic. Quan la distribució sigui feta, podrem esmenar qualsevulga reclamació que sens faci.

Se suscriu al PÈL & PLOMA

a Barcelona, en les llibreries de:

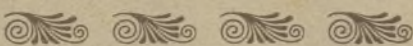
A can Parés, 3, Carrer de Petritxol.
L'Avenç, 20, Ronda de l'Universitat.
Verdaguer, 5, Rambla del Mig.
Duran i Bori, 30, carrer de Fernando.
López, llibreria espanyola, 20, Rambla del Mig.
Corne, llibreria francesa, 8 i 10, Rambla del Mig.
Piaget, llibreria francesa, 23, Rambla del Mig.
Cerveceria dels IV Gats, carrer de Montesión.
Kiosco Tasso, Pla de la Bóqueria (venda a l'engròs).

a Gracia, a can N'ubó, 91, carrer Major.

a Paris, l'on s'abonne chez:

Ed. Sagot, 91 bis, rue Châteaudun.
Boyveau & Chevillet, 22, rue de la Banque.

a London, Emile Pelletier, 30, Goodge Street Tottenham Court Road.

PUCHINELLIS

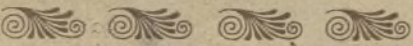
Tots els dilluns, dimecres i divendres, a les 10 de la nit.

Corrida de toros pels Puchinellis. Abans una peça en un acte.

Dijous i diumenge, a dos quarts de cinc de la tarda.

Funcions de broma per nois.

Se serveix beure i menjar a totes hores.

NOTA.—Els clixés del present numero han sigut fets per la casa E. BLY & Co, Ronda de l'Universitat, 9, pral.

Els clixés dels anuncis han sigut fets per la casa J. THOMAS, 375, carrer de Mallorca.

Tipografia «L'AVENÇ»: Ronda de l'Universitat, 20, Barcelona. — Telefon 115

PEL & PLOMA

Pèl & Ploma ♣ Semmanari a 10 centims

Dibuïxat per R. CASAS ★ ADMINISTRACIÓ: 6, Passeig de Gràcia, GRACIA-BARCELONA ★ Escrit per M. UTRILLO

SUSCRIPCIÓ

Barcelona, límits actuals, un any, 5 ptes. ● Resto de España, un año, 6 ptas. ● Union postale universelle, un an, 7'50 fr.

Tots els subscriptors tenen dret al cartell anunciador.

Números atrassats, 25 centims

